

MILJØ-
DIREKTORATET

INSPEKSJONSRAPPORT

BOLIDEN ODDA AS
Eitrheimsneset (JE)
5750 Odda

Oslo, 1. september 2020

Deres ref.:
Bente Grande

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/315
Saksbehandler:
Gro Hagen

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Boliden Odda

Kontrollnummer: 2020.168.I.miljodir

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Bente Grande
Torgeir Nondal

Fra Miljødirektoratet:

Gro Hagen
Tone Line Fossnes

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon (via Teams) ved Boliden Odda den 17. juni og 18. august 2020. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt. Miljødirektoratet avdekket 2 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen. Miljødirektoratet ser alvorlig på avvik 1 (ulovlig utslipp)

Avvik:

- Virksomheten har hatt ulovlig utslipp av svovelsyre
- Virksomhetens internkontroll for ytre miljø har mangler

Avvikene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Boliden Odda må sende en skriftlig redegjørelse innen 30. november 2020 som dokumenterer at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

1. september 2020	Gro Hagen		Henning Gøhtesen
dato	kontrollør	Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Vestland ved miljøvernavdelingen
- Ullensvang kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BOLIDEN ODDA AS	
Organisasjonsnr.: 973166395	Eies av: 911177870
Bransjenr. (NACE-kode): 24.430 - Produksjon av bly, sink og tinn	

Kontrollert enhet

Navn: Boliden Odda	Anleggsnr.: 4618.0012.01
Kommune: Ullensvang	Fylke: Vestland
Anleggsaktivitet: Metallurgisk industri	
Tillatelse gitt: 7. februar 2003	Sist endret: 19. mai 2020

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Miljødirektoratets risikobaserte industritilsyn for i år og ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonen ble gjennomført 17. juni 2020 og med et oppfølgingsmøte 18. august 2020. Begge dager ble inspeksjonen gjennomført ved bruk av video og ikke fysisk tilstedeværelse hos virksomheten.

Inspeksjonstema

- Styringssystem/Internkontroll
- Utslipp til vann (kun utslippshendelser januar og mars 2020)
- Sedimenter og grunnforurensning (kun rutiner for graving i forurenset grunn)
- Oppfølging etter deponitilsyn 2019, utlekingstester

Rapporten omhandler avvik som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Boliden Odda plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Boliden Odda innen 30. november 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Gro Hagen.

4. Varsel om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten i brev datert 15. mai 2020. Det ble varslet at vi tok sikte på å fastsette gebyrsats 3, kr 20 000 for inspeksjonen.

I etterkant av inspeksjonen 17. juni 2020 bestemte Miljødirektoratet at det var nødvendig med et oppfølgende møte 18. august 2020 for å få ytterligere informasjon fra virksomheten om det ulovlige utslippet av svovelsyre i mars. På bakgrunn av medgått ressursbruk for inspeksjonen 17. juni og 18. august varsler vi derfor et høyere gebyr enn det som opprinnelig ble varslet.

Gebyr fastsettes og innkreves i henhold til forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen for Miljødirektoratets kontrollvirksomhet. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen eller kontrolltiltak legges til grunn.

I henhold til forvaltningsloven § 16 varsler Miljødirektoratet at vi tar sikte på å fastsette Gebyrsats 1, kr. 33 300 for inspeksjon av inntil en dags varighet, jf. forurensningsforskriften § 39-7.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet, jf. forvaltningsloven § 16. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at dette brevet er mottatt.

Vi vil vedta endelig sats når vi sender ut vedtak om gebyr i eget brev til dere.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har hatt ulovlig utslipp av svovelsyre

Avvik fra:

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Boliden Odda AS, punkt 2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig og punkt 5 Grunnforurensning og forurensende sedimenter
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven), § 7 Plikt til å unngå forurensning

Kommentarer:

Boliden Odda AS meldte fra til Miljødirektoratet pr e-post om utslipp av ca. 7 m³ konsentrert svovelsyre 16. mars 2020 til grunn ved lasting fra lagertank til båt. En redegjørelse for utslippet og tiltakene som ble igangsatt i etterkant av utslippet ble sendt Miljødirektoratet 7. mai 2020. Boliden konkluderte i sin analyse av hendelsen at utslippet hadde liten miljømessig påvirkning på grunn av fortykning med regnvann i grunnen før det nådde ut til sjø.

Under inspeksjonen 17. juni redegjorde virksomheten for hendelsesforløpet med bilder og dokumenter:

Hendelsen fant sted 16. mars 2020 under lasting av svovelsyre fra lagertank til båt. En dårlig pakning på lasteledningen måtte skiftes og lasteledningen ble tømt for reparasjon. Etter at reparasjonen var ferdig ble lasteledningen fylt opp igjen, men ventilen ble åpnet for mye og trykket ble så stort at det oppsto lekkasje i en ekspansjonsbelg på lasteledningen. Lekkasjen ble oppdaget etter ca 2,5 timer av en operatør. Virksomheten opplyser at det ikke er rutinemessige inspeksjonsrunder i dette område under lasting. Under lekkasjepunktet er det grusdekke. Svovelsyren har rent ned i en steinfylling på fast berg bak oppsamlingsbassenget til lagertankene og deretter fortynnet med eventuelt nedbør videre ut i sjø. Ifølge virksomheten viste en visuell observasjon i strandsonen 6. mai 2020 ingen tegn til døde organismer eller misfarging av tang, grønske og små blåskjell.

Boliden Odda AS opplyste at de har gjennomført en rotårsaksanalyse 2. april 2020 der tidslinjen for hendelsen og årsaken(e) til hendelsen ble gjennomgått av representanter fra berørte ansvarsområder. Analysen resulterte i en tiltaksplan med åtte tiltakspunkter som er overført til virksomhetens avvikssystem (MIA). Det er satt tidsfrister på alle tiltakene.

I oppfølgingsmøtet 18. august 2020 (video) redegjorde virksomheten for de åtte tiltakspunktene og dokumentert status for oppfølging/lukking av tiltakene via visning på skjerm eller ettersendt dokumentasjon på e-post:

Miljødirektoratet fikk verifisert at tiltak 1, 2, 6 og 8 er lukket innen de fristene som virksomhetene har satt seg.

Tiltak 3 (opplæring på fylling) har frist 30.11.2020. Det er på grunn av at ansvaret for lasting av svovelsyre til båt skal flyttes fra en avdeling (Røst) til en annen (Kai) og opplæring av alle involverte operatører må være ferdig før tiltaket lukkes. Opplæringen er planlagt i løpet av høsten 2020.

Tiltak 4 (kommunikasjon mellom avdelingene) hadde frist 31.07.2020. Det ble dokumentert at det hadde vært et møte 29.04.20 der ansvarsfordelingen mellom avdelingene Røst og Kai var fordelt med tilhørende datoer for overtakelse. Virksomheten opplyste under inspeksjonen at denne informasjonen skal inkluderes i oppdatert instruks for lasting av svovelsyre.

Tiltak 5 (kontroll av lasteledning) har frist 01.09.2020. Tiltaket innebærer å se på eventuelle løsninger for kontroll av lasteledningen.

Tiltak 7 (ny risikovurdering av ledning) har frist 31.08.2020. Virksomheten opplyste at det gjennomføres årlig en gjennomgang av risikoanalysen for syrelasting, den er sist endret i desember 2019. Årets gjennomgang vil fremskyndes og det vil bli lagt inn/analysert flere mulige risikopunkter i lys av denne utslippshendelsen. Status for tiltaket kunne ikke verifiseres under inspeksjonen 18. august da ansvarsperson var på ferie.

Miljødirektoratet ser alvorlig på at virksomheten har hatt ulovlig utslipp av svovelsyre.

Avvik 2

Virksomhetens internkontroll for ytre miljø har mangler

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven Boliden Odda AS, punkt 2.7 Internkontroll og 13.1 Miljørisikoanalyse

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), § 5 annet ledd punkt 6 og 7

Kommentarer:

Virksomheten har etablert internkontroll, men for to av de kontrollerte temaene, 1) graving i forurenset grunn og 2) miljørisikoanalyse for syrelasting er det mangler i internkontrolldokumentasjonen.

Graving i forurenset grunn:

Virksomheten opplyste under inspeksjonen at de anser all grunn inne på industriområdet som forurenset og at det er prosjektorganisasjonen i virksomheten som styrer prosjektene når det eventuelt må graves inne på området.

Under inspeksjonen 17. juni opplyste virksomheten at de ikke var kjent med at det måtte søkes Miljødirektoratet før graving i forurenset grunn igangsettes.

De viste til en prosedyre for graving, 03.2 Graving, men ved verifikasjon av denne mangler informasjon om søknadsplikt ved graving i forurenset grunn inne på industriområdet.

For ett graveprosjekt (P350) har virksomheten søkt Miljødirektoratet 5. februar 2020 om tillatelse til graving. Miljødirektoratet har bedt virksomheten om mer informasjon før søknaden kan behandles, men pr 17. juni hadde ikke saksbehandler i Miljødirektoratet mottatt noe ytterligere dokumentasjon fra Boliden. De kunne under inspeksjonen 17. juni opplyse om at graving i dette prosjektet ikke var igangsatt.

For et annet graveprosjekt (P200) som er igangsatt, har gravingen foregått utenfor industriområdet til nå, men det vil etter hvert også foregå graving inne på industriområdet. Virksomheten opplyste at de ikke kjente til at det var søkt om tillatelse til graving og pr 17. juni hadde ikke Miljødirektoratet mottatt noen søknad. I etterkant av inspeksjonen har Miljødirektoratet mottatt søknad om graving (datert 1. juli).

Miljørisikoanalyse av syrelasting

Virksomhetens tillatelse setter krav til at det skal gjennomføres en miljørisikoanalyse, se punkt 13.1. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og miljørisikoanalysen skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning. I internkontrollforskriften er det krav i § 5 annet ledd punkt 6 at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Virksomheten har gjennomført en risikoanalyse av syrelasting, sist revidert i desember 2019. Det er analysert 11 risikoområder i tilknytning til syrelasting og alle gjelder fare for personskade. Fare for skade på ytre miljø er ikke tatt med i risikoanalysen.

Se også avvik 1 om ulovlig utslipp av svovelsyre i denne rapporten. I tiltak nr. 7 i tiltaksplanen som ble utarbeidet etter syrelastingshendelsen har virksomheten beskrevet at ytre miljø risiko må vurderes. Virksomheten opplyste under inspeksjonen 18. august at de vil inkludere flere mulige risikopunkter i analysen i lys av denne utslippshendelsen, for eksempel ekspansjonsbelgene som finnes på lasteledningen for svovelsyre. De bekreftet at det finnes 2 ekspansjonsbelger på denne lasteledningen.

7. Andre forhold

Oppfølging utlekkingsstester deponi:

Et av punktene under denne inspeksjonen var oppfølging etter inspeksjon av deponiet i november 2019 (inspeksjonsrapport nr. 2019.185.i.miljodir). Da ble det gitt avvik på at basiskarakteriseringen av avfall til deponiet ikke var tilfredsstillende. Det manglet ristetest for utlekking i henhold til NS-EN 12457/1-4 og kolonnetest oppstrøms utlekkingsstest CEN/TS 14405.

Virksomheten bekreftet under inspeksjonen 17. juni 2020 at det er gjennomført kolonnetest og ristetest for avfallet kalt Samresidu. Analyserapporten datert 26. juni 2020 ble ettersendt Miljødirektoratet 26. august 2020.

Eventuelle spørsmål og oppfølging vedrørende utlekkingsstester for avfallet som går til deponi vil følges opp videre fra saksbehandler for virksomheten i Miljødirektoratet.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Rotårsaksanalyser for utslipp av svovelsyre
- Bilder av rørgate der syrelekkasjen skjedde
- Utdrag fra avvikssystemet, svovelsyreutslipp
- Risikoanalyse syrelasting
- Driftsinstrukser syrelasting
- Div intern e-postkorrespondanse som bekrefter lukking av tiltak etter svovelsyreutslipp
- Varslingsrutine utslipp ytre miljø
- Oversikt over utført og pågående arbeid på syrelasteledning
- Rotårsaksanalyser for utslipp av natriumhydroksyd
- Utlekkingsstest samresidue (avfall til deponi)
- Instruks graving på industriområdet

9. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Graving i forurenset grunn